

IZJAVA O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA

B. Hostnik ^[1], V. Matko ^[2]

Testing d.o.o., Obrežna ulica 145/a, 2000 Maribor, Slovenia¹

Univerza v Mariboru, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko,
Smetanova 17, 2000 Maribor, Slovenia²

DECLARATION OF SAFETY WITH RISK ASSESSMENT

Declaration of safety with risk assessment is a key requirement of the Occupational Health and Safety Act [1], and must be implemented and periodically renewed by all employers.

Risk assessment is mandatory for all employers regardless of their size and work process. It is aimed at identifying health and safety in work conditions, designing the strategies of measures, and the continual improvement of working conditions.

1 Varnost in zdravje pri delu

Varnost in zdravje pri delu je zelo pomembno tako za delavca kot tudi za delodajalca. Urejenost tega področja v podjetju je zelo pomembna, saj prinaša večjo zaupanje v nadrejene oziroma lastnike podjetja in s tem posledično boljše odnose in večjo storilnost.

Kot vsi vemo, je bilo varstvo in zdravje pri delu bolj ali manj zapostavljeno predvsem zaradi sistema v katerem smo živeli. Nenazadnje so zavarovalnice izplačevale odškodnine ne glede na vrsto in vzrok nesreče. Ne smemo pozabiti tudi, da je to področje močno povezano tudi s finančnimi sredstvi, ki pa so ponavadi zmanjkala ravno za ureditev varnosti in zdravja pri delu. Ravno zaradi takšnega odnosa je bilo to področje v večini podjetij zapostavljeno.

Zdaj ko smo prešli na drug sistem ureditve in je znano lastništvo, prihaja ravno do nasprotja. Lastnik je tisti, ki je v prvi fazi odgovoren za urejenost podjetja na vseh nivojih, ne samo na

omenjenem. Če katerakoli zadeva ni urejena, ga je inšpekcijska služba dolžna kaznovati in naložiti prehodno obdobje v katerem mora stvari urediti. Čim se pri nesreči izkaže najmanjša možnost preprečitve le te z bolj kvalitetnim odnosom do področja varnosti in zdravja pri delu, zavarovalnice več ne izplačajo odškodnine.

Tako je varnost in zdravje pri delu postalo eno najpomembnejših področij, ki jih mora imeti podjetje urejeno. Ravno zaradi tega smo v Sloveniji povzeli direktive evropske unije [2] in prešli na dokument, ki ga v Evropi poznajo že dalj časa in se imenuje IZJAVA O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA. Ta dokument je sestavljen iz dveh delov. Prvi del je strokovni del, ki vsebuje nevarnosti delovnega mesta zaradi načina dela, tehnoloških postopkov, itd.. Drugi del pa je zdravniški del, ki vsebuje nevarnosti delovnega mesta po zdravniški plati. V vsakem primeru morajo biti v izjavi o varnosti z oceno tveganja navedene nevarnosti in ukrepi, kako se tveganja zaradi opisanih nevarnosti zmanjšajo na minimalno raven, kar je tudi bistvo tega dokumenta.

2 Izjava o varnosti z oceno tveganja [3]

Izjava o varnosti je dokument, ki ima svojo utemeljitev v zahtevi direktive EU [4] in jo povzema Zakon o varnosti in zdravju pri delu [5]. Zakon imenuje oceno tveganja »izjava o varnosti« in jo definira kot » listino, ki vsebuje opis delovnega procesa z ocenjevanjem tveganja za poškodbe in zdravstvene okvare ter določa varnostne ukrepe«.

Izjavo o varnosti mora izdelati in sprejeti v pisni obliki vsak delodajalec. To je listina, s katero delodajalec pisno izjavi, da izvaja vse ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu, glede preprečevanja nevarnosti in tveganja pri delu, obveščanja in usposabljanja delavcev, dajanja navodil, ustrezne organiziranosti ter zagotavljanja potrebnih materialnih sredstev v ta namen. Sestavni del izjave o varnosti je tudi ocena tveganja.

Kot delodajalec morate zagotoviti, da se izvede identifikacija nevarnosti in ocenitev tveganja na vseh delovnih mestih, ter izdelati pisno izjavo o varnosti. Izjava mora navajati varnostne in zdravstvene ukrepe, ki ste jih oziroma jih boste izvedli za varovanje vaših delavcev in vas samih. Izjavo o varnosti določa 14. člen zakona o varnosti in zdravju pri delu. Vsak delodajalec mora izdelati in sprejeti tako izjavo o varnosti, ki ustreza načinu izvajanja dela in specifičnosti posameznih aktivnosti. Če tega ne stori v pisni obliki, ali izjave ne izdela na predpisan način in v predpisani obliki, je lahko kaznovan z denarno kaznijo najmanj tristo tisoč tolarjev. Ko inšpektor za delo obišče delovno organizacijo, mora biti izjava o varnosti ustrezno izdelana in implementirana. Če ugotovi, da ni ustrezna ali je pomanjkljiva, lahko ukrepa v skladu z zakonom in pooblastili, ki jih ima.

3 Trenutno stanje v Sloveniji

Izjavo o varnosti z oceno tveganja, bi morali sprejeti v podjetjih do 31.12.2001, kmetje in samostojni podjetniki (ki nimajo zaposlenih) pa do 31.12.2002.

Glede na izkušnje, ki so jih predstavili tujci na strokovnih posvetih, moramo vedeti, da stanja urejenosti v Evropi na področju varnosti in zdravja pri delu ne bomo dosegli takoj, ampak postopoma iz leta v leto in iz revizije v revizijo.

Potekla so dobra tri leta odkar se je pri nas uveljavila izjava o varnosti z oceno tveganja. Priznati moramo, da stanje še zdaleč ni idealno, čeprav se izboljšuje. Mnogo so temu pripomogli

inšpektorji za delo, ki so začeli konec lanskega leta pospešeno pregledovati stanje v podjetjih. Vsi vemo, kot je že v uvodu napisano je stanje varnosti pri delu povezano tudi z denarjem in ravno s pregledi in obiski inšpektorjev se to področje jemlje bolj resno. Delodajalci oziroma lastniki podjetij so ponavadi najprej opozorjeni na pomanjkljivosti. Inšpektorji določijo rok, v katerem morajo pomanjkljivosti odpraviti.

Če pogledamo finančno, stane povprečno podjetje ureditev stanja na področju varnosti in zdravja pri delu dosti manj kot pa kazen, ki jo lahko izda inšpektor za delo. Poznamo pa še slabšo varianto, ki se dogodi v primeru nesreče pri delu, ki je posledično povezana z neurejenostjo na področju varnosti in zdravja pri delu. Takšni primeri se navadno končajo na sodišču ali z izvensodno poravnavo, kar pa je v vsakem primeru povezano z odškodnino. Ravno zaradi navedenih primerov je potrebno v podjetjih varnost in zdravje pri delu jemati resno.

Opazi se, da še ni v naši podzavesti dovolj posluha za omenjeno področje. Žal se ljudje največ še vedno naučimo iz lastnih izkušenj, ki pa vedno niso za nas ugodne. To se opazi predvsem v odnosu podjetij, ki so v naši lasti in odnosu podjetij, ki so v tuji lasti. Ravno osveščenje na področju varnosti in zdravja pri delu je tista, pri kateri zaostajamo za Evropo v največji meri.

4 Povzetek

Vsaka ocena tveganja odraža trenutno stanje iz varnosti in zdravja pri delu, medtem pa nevarnosti na delovnih mestih zmanjšujemo z določenimi ukrepi, ki zagotavljajo postopno izboljšanje delovnih pogojev na področju varnosti in zdravja pri delu.

Glavna naloga ocene tveganja ni iskanje napak, ampak ugotavljanje načinov za izboljšanje stanja na področju varnosti in zdravja pri delu na delovnem mestu. Ocena tveganja mora biti na razpolago vsem zaposlenim, da so seznanjeni z njeno vsebino in

tako posledično tudi z nevarnostmi, ki jih pri delu srečujejo.

5 Summary

Each risk assessment reflects the current state of health and safety at work, while at the same time the measures that are its essential component ensure the continual improvement of the health and safety situation.

Risk assessment is not about finding mistakes, it is about looking for opportunities

and ways to improve the situation with regard to safety and health at work, seeking innovation with workers, and raising the awareness of workers.

6 Literatura

- [1] Official Gazette RS, nos. 56/99, 64/01.
- [2] Vojko Matko, Zapiski predavanj pri predmetu Preizkušanje in zanesljivost (direktive EU), 2004
- [3] U.I. RS št. 56/99.
- [4] Direktiva 89/391/EEC.
- [5] U.I. RS št. 56/99.